

27/05/2023

(i) Printed Pages : 4

Roll No. ....

(ii) Questions : 9

Sub. Code :

8	3	8	1

Exam. Code :

1	1	2	4

M.Ed. (Gen.) 2nd Semester

(2053)

PEDAGOGY OF LANGUAGE EDUCATION-II

Paper : VI E03-PLE-II (Same for M.Ed. (G & C)

2nd Sem. and M.Ed. (E.T.) 2nd Sem. (In all Mediums)

Time Allowed : Three Hours]

[Maximum Marks : 70

Note :— Attempt five questions in all, selecting one question from each unit and Question No. 9 which is compulsory. All questions carry equal marks.

UNIT—I

1. Define Language Acquisition and explain the models of language acquisition ?

OR

2. Explain the social-processes in which we should be involved in learning of languages ? 14

UNIT—II

3. Define Text-Analysis. Write two main objectives of text analysis.

OR

4. What is Discourse Analysis ? Explain the types of Discourse-Analysis ? 14

UNIT—III

5. Difference between first language and second language ?

OR

6. What is evaluation ? Differentiate between measurement and evaluation ? 14

UNIT—IV

7. What are the problems faced in learning home language and school language ?

OR

8. What are the provisions made in NCT 2005 for language teaching ? 14

UNIT—V

9. (i) Role of mother tongue in language learning.
(ii) Language Analysis.
(iii) Factors that influence the curriculum.
(iv) Second Language. 14

(हिन्दी माध्यम)

नोट :- प्रत्येक यूनिट में से एक प्रश्न चुनते हुए कुल पाँच प्रश्नों के उत्तर दीजिए। प्रश्न संख्या 9 अनिवार्य है। सभी प्रश्नों के अंक समान हैं।

यूनिट—I

1. भाषा-शिक्षण की परिभाषा दें तथा भाषा शिक्षण के सिद्धांतों को स्पष्ट करें।

अथवा

2. किसी भाषा को सीखने के लिए हमें कौन-कौन सी सामाजिक प्रक्रियाओं में से गुजरना पड़ता है, स्पष्ट कीजिए। 14

यूनिट—II

3. पाठ-विश्लेषण की परिभाषा लिखें तथा पाठ-विश्लेषण के कौन-कौन से मुख्य उद्देश्य हैं

अथवा

4. प्रवचन-विश्लेषण क्या होता है ? प्रवचन विश्लेषण के प्रकार स्पष्ट करें। 14

यूनिट—III

5. प्रथम भाषा तथा द्वितीय भाषा में क्या अन्तर है ?

अथवा

6. मूल्यांकन का अर्थ क्या है ? मूल्यांकन तथा मापन में अन्तर स्पष्ट करें। 14

यूनिट—IV

7. घर की भाषा व स्कूल की भाषा सीखने में कौन-कौन सी समस्याओं का सामना करना पड़ता है ?

अथवा

8. NCT 2005 में भाषा-शिक्षण के लिए क्या प्रावधान दिये गए हैं ? 14

यूनिट—V

9. (i) भाषा-अधिगम में मातृभाषा का योगदान।
(ii) भाषा-विश्लेषण।
(iii) पाठ्यक्रम को प्रभावित करने वाले कारक।
(iv) द्वितीय भाषा। 14

(पंजाबी अनुवाद)

नोट :- कुल पੰज ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ, ਹਰੇਕ ਯੂਨਿਟ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰੋ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 9 ਜੋ ਕਿ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ। ਸਾਰੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਅੰਕ ਹਨ।

ਯੂਨਿਟ—I

1. ਭਾਸ਼ਾ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦਿਓ ਅਤੇ ਭਾਸ਼ਾ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਨੂੰ ਸਪਸ਼ਟ ਕਰੋ।

ਜਾਂ

2. ਕਿਸੇ ਭਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਸਿੱਖਣ ਲਈ ਸਾਨੂੰ ਕਿਹੜੀਆਂ ਸਮਾਜਿਕ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਆਵਾਂ ਤੋਂ ਗੁਜਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ? ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ। 14

ਯੂਨਿਟ—II

3. ਪਾਠ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਲਿਖੋ ਅਤੇ ਪਾਠ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਦੇ ਮੁੱਖ ਉਦੇਸ਼ ਕਿਹੜੇ ਹਨ ?

ਜਾਂ

4. ਪ੍ਰਵਚਨ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕੀ ਹੈ ? ਪ੍ਰਵਚਨ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਦੀਆਂ ਕਿਸਮਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ। 14

ਯੂਨਿਟ—III

5. ਪਹਿਲੀ ਭਾਸ਼ਾ ਅਤੇ ਦੂਜੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਚਕਾਰ ਕੀ ਅੰਤਰ ਹੈ ?

ਜਾਂ

6. ਮੁਲਾਂਕਣ ਦਾ ਅਰਥ ਕੀ ਹੈ ? ਮੁਲਾਂਕਣ ਅਤੇ ਮਾਪਨ ਵਿਚਕਾਰ ਅੰਤਰ ਨੂੰ ਸਪਸ਼ਟ ਕਰੋ। 14

ਯੂਨਿਟ—IV

7. ਘਰ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਅਤੇ ਸਕੂਲ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਸਿੱਖਣ ਵਿੱਚ ਕਿਹੜੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ?

ਜਾਂ

8. NCT 2005 ਵਿੱਚ ਭਾਸ਼ਾ-ਅਧਿਆਪਨ ਲਈ ਕਿਹੜੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ ? 14

ਯੂਨਿਟ—V

9. (i) ਭਾਸ਼ਾ ਸਿੱਖਣ ਵਿੱਚ ਮਾਤਰ ਭਾਸ਼ਾ ਦਾ ਯੋਗਦਾਨ
(ii) ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ
(iii) ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕਾਰਕ
(iv) ਦੂਜੀ ਭਾਸ਼ਾ। 14